

ZECE PROVOCĂRI PENTRU STUDIILE DOCTORALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

DR. GHEORGHE CUCIUREANU,
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ACREDITARE ȘI ATESTARE,
INSTITUTUL DE DEZVOLTARE A SOCIETĂȚII INFORMAȚIONALE

ÎN ANUL 2014, ÎN REPUBLICA MOLDOVA AU FOST APROBATE DOUĂ ACTE - CODUL EDUCAȚIEI ȘI REGULAMENTUL PRIVIND ORGANIZAREA STUDIILOR SUPERIOARE DE DOCTORAT - CARE VIN SĂ REFORMEZE MODUL DE ORGANIZARE A STUDIILOR DOCTORALE ȘI STABILESC CĂ DOCTORATUL ESTE AL III-LEA CICLU AL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR. NOILE PREVEDERI, ÎN MARE PARTE, SUNT PRELUATE DIN EXPERIENȚA STATULUI ROMÂN. ÎN ACEST CONTEXT, NE-AM PROPUȘ SĂ EVIDENȚIEM ZECE PROVOCĂRI PENTRU STUDIILE DOCTORALE DIN REPUBLICA MOLDOVA.

1. Fragmentarea sistemului de pregătire prin doctorat

Caracteristici: În prezent, în Republica Moldova activează 53 de instituții care oferă posibilitatea studiilor de doctorat, unei instituții revenindu-i, în medie, 9 doctoranzi admiși anual.

Reglementări noi: Regulamentul privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III (în continuare Regulament), admite înființarea mai multor școli doctorale în cadrul unei instituții, dacă acolo activează 10 conducători de doctorat. Având în vedere numărul actual de circa 1200 de conducători de doctorat, este posibil ca, pe viitor, numărul școlilor doctorale să crească semnificativ.

Eventualul impact negativ:

✓ Fragmentarea studiilor doctorale – nu va permite desfășurarea unui proces de instruire și

cercetare calitativ, ar putea interveni dificultăți în organizarea cursurilor avansate pentru doctoranzi, pentru dezvoltarea competențelor moderne ale unui cercetător, dar și pentru crearea unei infrastructuri și a unui sistem satisfăcător de asigurare a calității;

✓ Organizarea studiilor avansate pentru grupuri mici de doctoranzi nu este argumentată din punct de vedere economic, cu atât mai mult cu cât Regulamentul prevede posibilitatea alegerii cursurilor de către conducător și doctorand.

Soluții: Elaborarea unor criterii și standarde de acreditare a școlilor doctorale care să reglementeze și să stimuleze crearea unor școli doctorale naționale ca structuri relativ mari, care ar oferi anumite avantaje, inclusiv prin promovarea interdisciplinarității, prin crearea unui spațiu pentru promovarea experiențelor și cunoștințelor, prin sporirea posibilităților de mobilitate etc.

2. Număr redus de persoane pregătite prin doctorat

Caracteristici: Republica Moldova se situează pe ultimele locuri în Europa după indicatorii pregătirii persoanelor în școlile doctorale, depășind doar câteva mici țări balcanice. Atât numărul doctoranzilor la 100 de mii de locuitori (42), cât și numărul

titlurilor științifice acordate anual la 100 de mii de locuitori este de 3-5 ori mai mic decât în majoritatea statelor UE.

Reglementări noi: Nici Codul Educației, nici Regulamentul nu conțin prevederi pentru sporirea numărului doctoranzilor.

Eventualul impact negativ:

- ✓ Imposibilitatea regenerării potențialului științific existent;
- ✓ Scăderea generală a calității resurselor umane în Republica Moldova;
- ✓ Neasigurarea ramurilor economice înalt tehnologizate cu persoane de înaltă calificare și, ca urmare, dificultatea de a modifica structura actuală a economiei și de a dezvolta o economie și o societate bazată pe cunoaștere.

Soluții:

- Stipularea în documentele strategice de nivel național și în strategiile și planurile instituționale ale universităților a doctoratului ca cel mai important ciclu al învățământului superior;
- Sporirea de 3 ori a numărului de burse doctorale finanțate de la buget și fixarea în legislație a prevederii ca acestea să revină pentru, cel puțin, 20% din numărul de absolvenți ai masteratului finanțati de la buget sau pentru 3-4% din numărul total de studenți;
- Simplificarea procedurii de susținere a tezelor de doctor și eliminarea posibilităților fraude în acest proces;
- Elaborarea și implementarea unui set de măsuri pentru sporirea atractivității studiilor doctorale, inclusiv prin mărirea bursei doctorandului până la nivelul coșului minim de consum.

3. Distanțarea doctoratului de procesul de cercetare științifică

Caracteristici: În prezent, ¾ din doctoranzi își fac studiile la universități. Însă în Republica Moldova a fost perpetuat modelul sovietic de separare a învățământului de cercetare, ceea ce face ca universitățile noastre să nu dispună de capacități suficiente de cercetare, respectiv, nu sunt asigurate cu echipamentul științific necesar și sunt axate preponderent pe predare (ciclul de licență).

Reglementări noi: Regulamentul și Codul Educației tratează în mare parte doctoratul ca fiind unul din ciclurile învățământului, fără a acorda atenția

cuvenită cercetării științifice, deși învățarea prin cercetare este esența doctoratului. De exemplu, aceste acte nu indică obligativitatea acreditării științifice pentru organizarea studiilor doctorale; propun cuantificarea în credite a programului de cercetare științifică.

Eventualul impact negativ: Transformarea doctoratului într-un ciclu obișnuit de învățământ va conduce la o scădere a calității studiilor doctorale, provocând dificultăți pentru doctoranzi de a se integra ulterior în mediul științific sau de a se angaja în alte sectoare.

Soluții:

- Elaborarea unor criterii și standarde de acreditare a școlilor doctorale care ar reglementa și ar stimula integrarea instituțiilor de învățământ superior și a institutelor de cercetare-dezvoltare în consorții, oferind astfel o îmbinare între cercetare și educație;
- Stipularea ca cerință obligatorie în actele normative de acreditare științifice pentru autorizarea provizorie și acreditarea școlii științifice;
- Utilizarea în procesul de evaluare și acreditare a școlilor doctorale a indicatorilor de evaluare a performanței științifice elaborați de Consiliul Național pentru Acreditare și Atestare (CNAA) și Academia de Științe (AȘM);
- Elaborarea unui document strategic și a unui plan de acțiuni la nivelul Ministerului Educației, precum și a unor planuri la nivelul universităților pentru sporirea capacităților științifice.

4. Subfinanțarea studiilor doctorale

Caracteristici: Pentru un doctorand se alocă anual 12-14 mii de lei, iar bursa unui doctorand este de 1000-1150 de lei lunar (≈ 50-60 euro); atestăm lipsa sau insuficiența alocațiilor pentru stagii, participări la evenimente științifice, procurare/abonare la resurse informaționale, achiziționare de echipament.

Reglementări noi: Regulamentul prevede alocarea granturilor doctorale doar din compartimentul *Învățământ* al Bugetului de stat, fără a fi prevăzute măsuri de creștere a finanțării.

Eventualul impact negativ: Imposibilitatea atragerii tinerilor talente la studiile doctorale în cazul existenței unor condiții mai avantajoase oferite de alte sectoare ale economiei/peste hotare; reducerea calității studiilor în lipsa condițiilor adecvate efectuării cercetărilor științifice.

Soluții:

- Finanțarea proiectelor doctorale de cercetare științifică (din bugetul pentru știință) în volum de minim 20 de mii de euro anual. Proiectele să fie selectate în bază de competiție a doctoranzilor care au finalizat etapa de studii avansate;
- Acordarea statutului de cercetător stagiar doctoranzilor care au promovat în programul de cercetare științifică, cu o remunerare de minim 200 euro lunar;
- Elaborarea și implementarea la nivel de instituții a unor strategii ce ar stimula participarea doctoranzilor/școlilor doctorale în programele internaționale ce vizează doctoratul, precum și încheierea unor contracte cu întreprinderile economice din Republica Moldova.

5. Disproporții structurale în pregătirea persoanelor pe domenii științifice

Caracteristici: Majoritatea cercetătorilor științifici din Republica Moldova (circa 35%) activează în domeniul științelor naturale, pe când majoritatea doctoranzilor (aproape 50%) – în domeniul științelor sociale. Pentru cele mai competitive domenii ale științei (fizico-matematice, tehnică, chimie, biologie), unde 3/4 din articolele cercetătorilor moldoveni sunt incluse în baza de date SCOPUS, sunt alocate 1/3 din locurile la doctorat, finanțate de la bugetul de stat și sunt acordate aproximativ 1/4 din titlurile științifice. Domeniilor în care se susțin cele mai multe teze (medicină, economie, drept și pedagogie – aproximativ 3/5 din total), li se alocă peste 1/3 din locurile finanțate de la bugetul de stat, în timp ce acestea contribuie cu doar 5% din articolele recunoscute la nivel internațional. În domeniul care contribuie cu aproape 50% din veniturile de la export (agricultura) sunt susținute un număr limitat de teze de doctorat.

Reglementări noi: Actele aprobate recent nu conțin prevederi referitor la studiile doctorale pe domenii științifice.

Eventualul impact negativ:

- ✓ Neasigurarea regenerării potențialului științific național;
- ✓ O pregătire insuficientă a cadrelor în domenii științifice competitive și în domenii importante pentru dezvoltarea economică și socială a țării;

✓ Schimbarea profilului și a specializării științei naționale spre modele mai puțin caracteristice țărilor dezvoltate.

Soluții:

- Creșterea numărului de burse doctorale finanțate de la bugetul de stat, diferențiat pentru diferite domenii și specialități;
- Aplicarea unor criterii distincte la elaborarea planului de înmatriculare la doctorat și distribuirea bursei doctorale, care ar trebui să includă: competitivitatea specialităților (domeniilor) științifice; necesitatea pentru economia țării, ținând cont de potențialul de competitivitate, domenii noi în care e posibilă o avansare rapidă etc.;
- Elaborarea și implementarea unui set de măsuri în vederea stimulării doctoranzilor pentru specialitățile din domeniile științifice importante pentru Republica Moldova, inclusiv proiecte de cercetare-dezvoltare și burse mărite pentru doctoranzii din aceste domenii.

6. Conflicte de interese și fraude științifice în studiile doctorale

Caracteristici: Tolerarea conflictelor de interese/fraudelor științifice, determinată de efectivul redus al comunității științifice, numărul limitat de specialiști pe ramuri/profile științifice și nefuncționarea mecanismelor reputaționale în Republica Moldova; existența unor domenii/specialități științifice în care tezele se susțin „mai ușor” – acceptarea tezelor plagiate, scrise de alți autori, fără noutate științifică, desemnarea în comisiile de doctorat a unui cerc restrâns de persoane „comode”, marginalizarea persoanelor cu opinii critice; eficiența redusă a sistemului de evaluare a tezelor, în special în domeniile în care a crescut semnificativ numărul titlurilor științifice acordate în ultimele două decenii; lipsa unei mase critice de cercetători/factori de decizie care ar dori schimbarea radicală a situației.

Reglementări noi: Regulamentul prevede posibilitatea anulării deciziei de acordare a titlului științific în cazul nerespectării eticii profesionale, inclusiv a constatării plagiatului, indiferent de data constatării încălcării săvârșite. Însă, este prevăzută și participarea conducătorului de doctorat la susținerea tezei în calitate de membru al Comisiei de doctorat, ceea ce reprezintă un evident conflict de interese în condițiile Republicii Moldova. Oferirea

unor atribuții lărgite universităților (de exemplu, acordarea titlurilor științifice și eliberarea diplomelor) conține un potențial de masificare a studiilor doctorale, cu posibile efecte negative manifestate la ciclurile precedente ale învățământului superior, dictate de dependența universităților de studenții care achită taxa de studii, pentru acoperirea costurilor de funcționare și dezvoltare.

Eventualul impact negativ: Tolerarea conflictelor de interese și a fraudelor științifice va conduce la:

- ✓ distorsionarea valorilor;
- ✓ dominația mediocrității; emigrarea din sistem a celor performanți și onești;
- ✓ degradarea mediului academic cu consecințe nefaste asupra modului de guvernare în Republica Moldova.

Soluții:

- Implementarea principiului meritocrației în sistemul de pregătire a cadrelor de doctorat;
- Posibilitatea retragerii titlului științific de către CNAA în cazul constatării abaterilor de la normele de bună conduită, indiferent de data acordării;
 - Sancționarea dură a persoanelor care admit și tolerează fraudele științifice;
 - Plasarea tuturor tezelor de doctorat, indiferent de data susținerii, pentru acces deschis în rețeaua Internet;
 - Elaborarea unui mecanism de expertizare peste hotare a tezelor în domeniile în care nu există posibilitatea de a asigura o evaluare obiectivă; la evaluarea tezelor să fie utilizați indicatori cantitativi ce reflectă rezultatele recunoscute la nivel internațional;
 - Aplicarea Codului de etică și deontologie profesională a cercetătorilor și cadrelor universitare, aprobat de CNAA; aprobarea și implementarea unor acte similare și crearea unor Comisii de etică la nivel național și la nivelul fiecărei instituții.

7. Discontinuitate în elaborarea și promovarea politicilor în domeniul doctoratului

Caracteristici / reglementări noi: Noile reglementări în domeniul studiilor doctorale conțin elemente principial noi pentru Republica Moldova. Aprobarea noilor acte și abrogarea concomitentă a celor anterioare nu este însoțită de stipularea unor mecanisme clare de trecere de la vechiul la noul mod de organizare a doctoratului (de exemplu,

nu sunt stabilite criteriile/indicatorii și mecanismul de autorizare provizorie de funcționare a școlilor doctorale); este redus timpul prevăzut pentru elaborarea metodologiilor și a altei documentații la nivel național și instituțional – pentru a cerceta bunele practici internaționale, dar și situația reală din Republica Moldova (de exemplu, nu sunt clare perspectivele celor peste 3 mii de persoane care în prezent lucrează la teza de doctorat, fără a avea statut de doctorand), situație ce poate afecta temeinicia acestor elaborări. Unele prevederi ale Regulamentului contravin Codului științei și inovării (de exemplu, prevederile privind crearea și componența comisiilor de susținere a tezelor de doctorat). În elaborarea noilor acte nu sunt luate în considerare propunerile și experiența CNAA și a universităților.

Eventualul impact negativ:

- ✓ Vidul metodologic poate perturba procesul de pregătire a cadrelor pentru o perioadă;
- ✓ Erorile în reglementări pot conduce la scăderea calității studiilor;
- ✓ Adversitate la reforme în comunitatea academică;
- ✓ Reducerea numărului persoanelor care pregătesc teza de doctorat.

Soluții:

- Prevederea unei perioade de tranziție, cu stabilirea unui calendar definit de elaborare și punere în aplicare a metodologiilor;
 - Utilizarea temporară a reglementărilor CNAA cu trecerea treptată la noi reglementări, convenite de către actorii implicați în proces, inclusiv prin crearea unor grupuri de lucru comune;
 - Preluarea bunelor practici stabilite în Republica Moldova.

8. Concentrarea majorității funcțiilor decizionale în instituții cu capacități și experiență insuficientă

Caracteristici / reglementări noi: Ministerul Educației, care până acum nu a avut atribuții importante în domeniu, propune Guvernului spre aprobare lista instituțiilor cărora să li se acorde dreptul de organizare a doctoratului, sistemul de criterii, standardele de calitate și metodologia de evaluare, Planul de admitere la doctorat cu finanțare bugetară, metodologia de stabilire a cuantumului costurilor programului de cercetare, acordă persoanelor

dreptul de conducător de doctorat. Agenția Națională de Asigurare a Calității în Învățământul Profesional, care încă nu este creată și nu funcționează, ar trebui să stabilească metodologia de autorizare provizorie pentru funcționarea școlilor doctorale și să efectueze evaluarea externă a acestora. Un exemplu elocvent de asumare excesivă și inadecvată a atribuțiilor este abilitarea persoanelor cu drept de conducător de doctorat, funcție asumată de minister contrar bunelor practici internaționale, fără a avea standarde și capacități suficiente pentru elaborarea acestora și fără a dispune de comisii de experți pe domenii științifice, care să evalueze solicitările (dosarele) de abilitare.

Eventualul impact negativ: Calitatea redusă a standardelor și mecanismelor propuse, subiectivism, conflicte de interese cu repercusiuni asupra performanțelor sistemului de pregătire a cadrelor prin doctorat.

Soluții:

- Crearea unei singure Agenții care ar evalua și acredita activitățile/entitățile din învățământul superior și din cercetare;
- Concentrarea celor mai bun specialiști în această Agenție, prin organizarea unui concurs de selectare în baza unor indicatori de performanță;
- Distribuirea echilibrată a funcțiilor între diferite entități implicate în procesul studiilor doctorale;
- Utilizarea capacităților și experienței CNAA în procesul de elaborare a politicilor, reglementărilor și a monitorizării studiilor doctorale.

9. Colaborare restrânsă în procesul studiilor doctorale la nivel național și internațional

Caracteristici: De facto, în Republica Moldova lipsește colaborarea între mediul academic și alte sectoare în desfășurarea studiilor doctorale, dar și mobilitatea intersectorială. Colaborarea internațională în pregătirea doctoranzilor este relativ redusă, deși există unele practici bune stabilite (de exemplu, colaborarea internațională pe filiera francofonă la UPS „I. Creangă”, pregătirea în cotelă cu îndrumători de peste hotare în unele instituții ș.a.).

Reglementări noi: Noile acte aprobate prevăd posibilitatea prezenței în Consiliul științific și în Consiliul școlii doctorale a personalităților științifice recunoscute la nivel internațional și a personalităților din sectoarele industriale și socio-economice

relevante. Totodată, actele prevăd necesitatea facilitării mobilității internaționale prin încheierea acordurilor sau parteneriatelor instituționale, cercetări doctorale în cotelă, schimburi de doctoranzi cu universități de prestigiu internațional sau participarea la consorții internaționale, în proiecte științifice internaționale, dar nu stipulează mecanismele concrete de susținere și stimulare a cooperării internaționale. Codul educației reduce doctoratul profesional la domeniile arte și sport.

Eventualul impact negativ:

- ✓ Lipsa unor competențe profesionale și transversale importante la absolvirea studiilor;
- ✓ Relevanța scăzută a studiilor doctorale pentru sectoarele industriale și socio-economice importante;
- ✓ Nivelul redus de recunoaștere a titlului științific la nivel internațional, urmat de dificultatea de integrare în mediul academic internațional, inclusiv de câștigare a unor proiecte științifice.

Soluții:

- Introducerea în legislație a posibilității organizării doctoratului profesional în toate domeniile, ceea ce ar permite antrenarea în cercetare a practicienilor și deschiderea științei spre industrie, comerț, afaceri, servicii publice etc., contribuind la orientarea cercetării din Republica Moldova spre nevoile sociale și economice ale țării;
- Includerea în metodologia de evaluare a școlilor doctorale a unor criterii/indicatori ce ar stimula cooperarea între sectoare și colaborarea internațională;
- Utilizarea oportunităților pentru doctorat oferite de diferite programe europene și internaționale, în special Orizont-2020, cu 3 scheme din cadrul Acțiunilor Marie Curie dedicate în exclusivitate doctoratului (ETN – rețele europene de formare; EID – doctorate industriale europene; EJD – doctorate europene comune);
- Elaborarea și integrarea unor acțiuni ce vizează doctoratul în strategiile și planurile de acțiuni ale universităților de internaționalizare a studiilor și de creștere a relevanței acestora pentru piața muncii.

10. Asigurarea cu conducători de doctorat calificați și stabilirea rolului acestora

Caracteristici: În prezent, procesul de studii doctorale este asigurat, în linii mari, de conducătorii de

doctorat, dar vârsta medie a acestora este înaintată, iar în majoritatea domeniilor cei mai mulți dintre actualii conducători de doctorat nu ar îndeplini standardele de abilitare, dacă acestea ar fi stabilite la nivelul cerințelor din statele UE.

Reglementări noi: Regulamentul nou stabilește că un conducător de doctorat poate solicita noi doctoranzi doar până la împlinirea vârstei de 65 ani. Totodată, conducătorului de doctorat îi sunt stabilite împuterniciri foarte largi (stabilește conținutul și forma examenului de admitere, selectează candidații la doctorat, stabilește exclusiv și independent participarea doctoranzilor la programul de pregătire avansată și alege elementele de studiu pe care aceștia trebuie să le urmeze, apreciază viabilitatea proiectelor de cercetare prezentate și decide dacă doctoranzii pot continua programul de cercetare științifică, propune prelungirea programului de doctorat, exmatricularea doctoranzilor, propune membrii comisiei de doctorat, are dreptul să primească rapoarte de activitate din partea doctoranzilor ori de câte ori le solicită).

Eventual impact negativ:

✓ Imposibilitatea desfășurării studiilor doctorale în unele domenii / specialități având în vedere și faptul că un conducător nu poate îndruma simultan mai mult de 5 doctoranzi;

✓ Reproducerea de către conducătorii de doctorat cu performanță redusă a unor resurse umane slab calificate;

✓ Inhibarea creativității și a gândirii critice a doctorandului în condițiile dependenței totale de conducătorul de doctorat și posibilitatea abuzurilor din partea acestuia, cu repercusiuni asupra nivelului competențelor profesionale și transversale ale absolvenților studiilor doctorale.

Soluții:

▪ Anularea restricției de vârstă pentru îndrumarea doctoranzilor și stabilirea performanțelor profesionale ca un criteriu unic de acordare a dreptului de conducător de doctorat;

▪ Elaborarea și aprobarea unei metodologii de abilitare cu dreptul de a activa în calitate de conducător de doctorat care să prevadă racordarea graduală a standardelor de abilitare la cele utilizate în statele UE și stimularea candidaților de a publica în reviste recunoscute la nivel internațional, de a participa în proiecte internaționale, la evenimente

științifice desfășurate peste hotare, de a veni cu rezultate relevante pentru mediul economic și social;

▪ Redistribuirea echilibrată a atribuțiilor în procesul de studii doctorale între doctorand, conducător de doctorat și școala doctorală, în vederea asigurării drepturilor și libertăților academice ale doctorandului.

REFERINȚE

1. Guvernul Republicii Moldova. Hotărârea nr. 1007 din 10.12.2014 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea studiilor superioare de doctorat, ciclul III. În: Monitorul Oficial nr. 386-396 din 26.12.2014, art. 175.

2. WALKER, G.E., GOLDE, C.M, JONES, L., BUESCHEL, A.C., HUTCHINGS, P. *The Formation of Scholars: Rethinking Doctoral Education for the Twenty-First Century*, 2008 - http://www.euophd.eu/html/_onda02/07/PDF/21th_lab_didactic/formati-on_of_scholars.pdf (accesat - 25.01.2015).

3. BOURKE, S., HOLBROOK, A. *Examining PhD and Research Masters Theses*, 2013 - <http://www.reading.ac.uk/web/FILES/graduateschool/pgrexaminersgoodpracticeguide.pdf> (accesat - 25.01.2015).

4. ORPHEUS/AMSE/WFME. *Standards for PhD Education in Biomedicine and Health Sciences in Europe*, 2012 - <http://www.orpheus-med.org/images/stories/documents/Standards-2012-01.pdf> (accesat - 20.01.2015).

5. Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259-XV din 15.07.2004. În: Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 125-129/663 din 30.07.2004.

6. CNAA. Regulamentului de organizare și desfășurare a Concursului Național „Teza de doctorat de excelență a anului”. Hotărârea nr. AT-6/9 din 20.11.2014. Disponibil: http://www.cnaa.md/normative-acts/normative-acts-cnaa/normative-acts-cnaa-attestation/contest_thesis/.

7. CLARKE, G., LUNT, I. *The concept of 'originality' in the Ph.D.: how is it interpreted by examiners?* In: *Assessment & Evaluation in Higher Education*, Volume 39, Issue 7, 2014 pag. 803-820.

8. CNAA. Regulamentul cu privire la funcționarea consiliilor științifice specializate și conferirea gradelor științifice și titlurilor științifice și științificodidactice în Republica Moldova. Disponibil - <http://www.cnaa.md/normative-acts/normative-acts-cnaa/normative-acts-cnaa-attestation/regulation/>.

9. European University Association. Doctoral Programmes for the European Knowledge Society. Final Report, October 2005

10. http://www.eua.be/eua/jsp/en/upload/Doctoral_Programmes_Project_Report.1129278878120.pdf (accesat - 18.01.2015).

11. Criterii recomandate de Comisia de Fizică a CNATDCU pentru atribuirea calificativelor tezelor de doctorat - <http://www.cnatdcu.ro/wp-content/uploads/2012/05/Fizica2.pdf> (accesat - 19.01.2015).

12. CUCIUREANU, G. *Programele interdisciplinare de doctorat: avantaje și provocări*. Disponibil: <https://cuciureanu.wordpress.com/2013/03/04/programele-interdisciplinare-de-doctorat-avantaje-si-provocari/>.

13. The SCImago Journal & Country Rank - <http://www.scimagojr.com/countryrank.php> (accesat - 26.01.2015).

REZUMAT

Zece provocări pentru studiile doctorale din Republica Moldova. În contextul aprobării noilor reglementări în educația doctorală și luând în considerare principalele tendințe în domeniu, articolul sintetizează zece provocări pentru studiile doctorale în Republica Moldova. Provocările se referă la atractivitatea redusă a studiilor, dezechilibrele structurale pe domenii științifice, sub-finanțarea doctoratului, nivelul redus al colaborării interne și internaționale, problemele de coordonare a sistemului etc. Pentru fiecare provocare sunt date caracteristicile, sunt abordate noile reglementări, dar și posibilul impact negativ, în lipsa unor acțiuni și soluții adecvate.

ABSTRACT

Ten Challenges for Doctoral Studies in the Republic of Moldova. In the context of approving new regulations in doctoral education and considering the main trends in the field, the article synthesizing ten challenges for doctoral studies in the Republic of Moldova. The challenges relate to low attractiveness of studies, structural imbalances in the areas of science, sub-funding of doctoral degree, low level of internal and international collaboration, system coordination problems, etc. For each challenge the characteristics are given, the new regulations are addressed, but also the possible negative impact in the absence of appropriate actions and solutions.

РЕФЕРАТ

Десять проблем в сфере докторских исследований в Республике Молдова. В контексте утверждения новых регламентаций в докторском образовании и с учетом основных тенденций в этой области, статья рассматривает десять проблем докторантуры в Республике Молдова. Речь идет об ограниченной привлекательности докторантуры, структурных диспропорциях по научным направлениям, недостаточном финансировании данной сферы, низком уровне внутреннего и международного сотрудничества, проблемах согласования в системе и др. По каждому вопросу приводятся основные характеристики, новые правила, а также возможное негативное воздействие в отсутствие адекватных действий и решений.